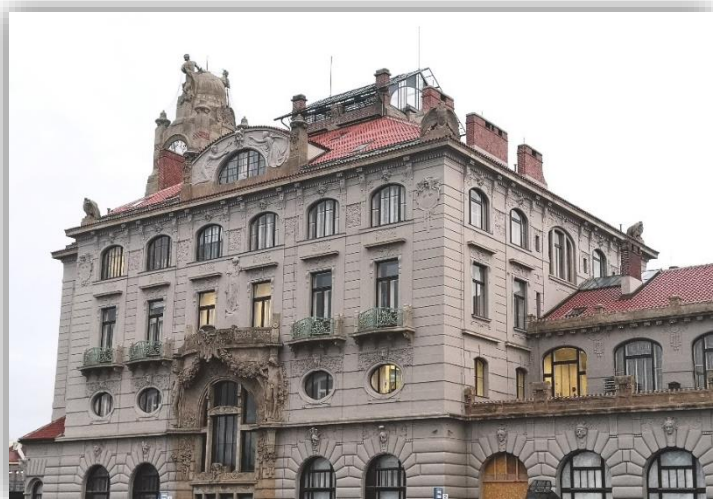

ZVKV 7. 11. 2024

Informačný deň – železničný sektor

Poznátky ze šetření MÚ využitelné v činnosti ECM

Bc. Rostislav Kolmačka, DiS.
vedoucí odd. MHD a ECM

POŽADAVEK: bod I. 4 přílohy II Prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/779 požaduje →

REALITA: prokazatelné výstupy ze sledování zdrojů poznatků pro sebezlepšování vypadají velmi často takto ↓

4. **Neustálé zlepšování** – strukturovaný přístup k analyzování informací získaných v průběhu pravidelného sledování a provádění auditů či z jiných příslušných zdrojů a pro využívání výsledků pro ponaučení a přijetí preventivních či nápravných opatření k zachování nebo zvýšení úrovně bezpečnosti

Organizace stanoví postupy, jimiž zaručí, že: . . .

- e) důležité informace týkající se vyšetřování a příčin nehod, mimořádných událostí, nebezpečných situací a dalších nebezpečných jevů jsou využívány k ponaučení a v případě potřeby k přijetí opatření ke zlepšení úrovně bezpečnosti;
- f) důležitá doporučení vnitrostátního bezpečnostního orgánu, vnitrostátního orgánu pro vyšetřování a doporučení na základě odvětvových či vnitřních šetření jsou vyhodnocována, a je-li to vhodné, prováděna;

PŘITOM ALE: Výstupy z vyšetřování nehod jsou cenným zdrojem poznatků (cizích chyb) ke zlepšování vlastního systému údržby, ale

i systému zajišťování bezpečnosti, mohou nám pomoci vyvarovat se opakování stejných chyb.

Zprávy ze šetření mimořádných událostí v ČR najdete na webu DI: <https://di.gov.cz/mimoradne-udalosti/setrene-mimoradne-udalosti-a-zaverecne-zpravy>

Sledování bezpečnostních doporučení DÚ, DI, SAIT

Zkontrolováno dne	Kdo + podpis	Zjištění
20.5.2024	Novák	BEZ ZJIŠTĚNÍ
22.6.2024	Novák	BEZ ZJIŠTĚNÍ
10.7.2024	Novák	BEZ ZJIŠTĚNÍ
30.7.2024	Novák	BEZ ZJIŠTĚNÍ
20.8.2024	Novák	BEZ ZJIŠTĚNÍ
12.9.2024	Novák	BEZ ZJIŠTĚNÍ
1.10.2024	Novák	BEZ ZJIŠTĚNÍ

POPIS UDÁLOSTI: vykolejení osobního vozu za jízdy vlaku R 1540.

PŘÍČINA:

- prasklý spodní závěs sekundárního vypružení podvozku osobního vozu Bmee č. 51 54 21 70 029-2,
- několikanásobné překročení (pouze doporučeného) km proběhu pro přistavení vozidla do periodické opravy vyvazovací a z tohoto důvodu i neprovedení defektoskopické kontroly podvozku a s tím i kontroly spodního závěsu nosiče pružin sekundárního vypružení.
- Vůz měl při MU ujetu 916 282 km místo doporučených 250 000 km bez provedené PVY a 2 345 000 km místo doporučených 1 000 000 km bez provedené PH. Nebyla vykonána oprava PG při 2 000 000 km.

POUČENÍ Z MÚ PRO ECM:

- Vozidla musí mít stanoveny závazné lhůty vyšších stupňů údržby.
- Při odchylkách od předepsaných lhůt řádně aplikovat řízení rizik.

Zdroj foto: Drážní inspekce

POPIS UDÁLOSTI: lom nápravy a následné vykolejení pravého kola 1. dvojkolí motor. vozu 810.383-0 za jízdy vlaku Os 27550.

PŘÍČINA: nesprávný technologický postup nalisování celistvého kola na nápravu (ztráta lisovacího tlaku v kritickém pásmu).

ZJIŠTĚNÍ MIMO PŘÍČINNOU SOUVISLOST:

- Nastavení lhůt proběhů do údržby stupňů MVY a MH ř. 810 je pouze doporučené a ty mohou být neomezeně odsouvány.
- Vůz měl při MU ujeto 618 354 km místo (pouze doporučených) 240 000 km bez provedené MVY a 1 401 543 km místo doporučených 480 000 km bez provedené hlavní opravy MH.

POUČENÍ/OPATŘENÍ Z MÚ PRO ECM:

- Kontrolovat doklady (diagramy) od průběhu lisovacích sil.
- Vozidla musí mít stanoveny závazné lhůty vyšších stupňů údržby až po periodické obnovy (tak zní i závěr šetření DI).

Zdroj foto: Drážní inspekce

POPIS UDÁLOSTI: vykolejení lokomotivy za jízdy vlaku R 923.

PŘÍČINA: uvolnění a vypadnutí spojovacích šroubů horního i dolního vedení kamene přenosu tažných sil podvozku HDV.

ZJIŠTĚNÍ MIMO PŘÍČINNOU SOUVISLOST:

- Nastavení lhůt proběhů do údržby stupňů MVY a MH ř. 242 je pouze doporučené a ty mohou být neomezeně odsouvány (přitom obsahem je mj. obnova prvků pro přenos tažných sil).
- Loko 242.203-8 měla v době MU ujeto 652 696 km místo doporučených 550 000 km bez provedené MVY a 2 253 715 km místo doporučených 1 100 000 km bez provedené MH.

POUČENÍ Z MÚ PRO ECM:

- Vozidla musí mít stanoveny závazné lhůty vyšších stupňů údržby.
- Řádně dodržovat stanovené postupy údržby (dílna svévolně změnila způsob zajištění šroubů), příp. řádně využít řízení rizik.

Zdroj foto: Pavel Němeček

Zdroj foto: Drážní inspekce

POPIS UDÁLOSTI: stažení obruče z kotouče kola taženého drážního vozidla s jeho následným vykolejením za jízdy vlaku Pn 52918 dne 18. 11. 2018 v obvodu žst. Studénka.

PŘÍČINA: postupná deformace styčné plochy obruče levého kola 1. nápravy v průběhu používání nákladního vozu 88 54 9200 105-6, zapříčiněná vadami v materiálu obruče (tavba č. 33049 Huta Gliwice).

POUČENÍ Z MÚ PRO ECM:

- ECM musí mít přehled o aktuální konfiguraci vozidel, a to až do „detailů“ jako např. materiál kol vozidel, čísla taveb, protokoly měření a průběhu lisovací síly, podklady pro defektoskopii (definice kritických míst, míry přípustnosti vad, technologický postup), apod.
- Na obručových kolech musí být dobře viditelné rysky pro kontrolu pootočení obručí (vč. pravidelné kontroly).

Zdroj foto: Drážní inspekce

POPIS UDÁLOSTI: vykolejení jednoho vozu za jízdy vlaku Služ 54500 mezi žst. Domoušice a Hřivice a následné vykolejení dalších tří vozů a přetržení soupravy v žst. Hřivice.

PŘÍČINA: ztráta svislé kolové síly 1. dvojkolí 17. řazeného vozu vlaku Služ 54500, přesná příčina stavu nezjištěna.

Zdroj foto: Drážní inspekce

ZJIŠTĚNÍ MIMO PŘÍČINNOU SOUVISLOST:

- Chybná technologie měření podvozkových rámců 2XTa (ověřovány nesprávné rozměry – měření vzdálenosti ploch na stejné a nikoliv protilehlé straně, měření realizováno přes nánosy barvy).
- Nesoulad čísel bočních rámců (postranic) podvozků s dokumentací, prokázána záměna bočnic.

POUČENÍ Z MÚ PRO ECM:

- Bezpodmínečně dodržovat technologické postupy při údržbě a evidenci prvků na vozidlech.

POPIS UDÁLOSTI: vykolejení 5 vozů během průjezdu vlaku Pn 69071 na ohničském zhlaví žst. Úpořiny.

PŘÍČINA: lom nápravy třetího dvojkolí 13. vozu za jízdy vlaku.

ZJIŠTĚNÍ MIMO PŘÍČINNOU SOUVISLOST:

- Nedostatky v předávané dokumentaci při prodeji vozidel, ze které nebyly dohledatelné údaje o provedené defektoskopii.
- Revize vozů byla vykonávána v době prodeje a přeregistrace, kdy není zřejmé, zda odpovědnost za technický stav vozidla jde ještě k tíži původního nebo „nového“ ECM vozidla.
- V zápise o TK uvedeno obrácené pořadí dvojkolí než na voze.
- Dílna údržby nedodržela předpis ČD V99/1 požadující vedení záznamů o provedené defektoskopii do *Měrového a evidenčního listu dvojkolí*, ale použila formulář, kde nebylo možné zaznamenat provedení defektoskopie dvojkolí.

Zdroj foto: Drážní inspekce

- Nebyl dodržen čl. 47 předpisu ČD V26, tj. že když defektoskopické středisko provádí defektoskopii jako zhotovitel, vystavuje objednateli *Protokol o provedení zkoušky* – byl doložen pouze záznamník zkoušek...

POUČENÍ Z MÚ PRO ECM:

- Opravdu důsledně přebírat vozidlo i dokumentaci k němu při prodeji (výčet dokumentů určit smluvně).
- Důsledně evidovat pořadí dvojkolí pod vozidly, vč. provádění důsledné kontroly z opraven přebírané dokumentace.
- Neprovádět přepisy vozidel při odprodejích v době jejich probíhajících dílenských oprav.
- Ověřit si úplnost podkladů pro sledování lhůt vykonané defektoskopie bezp. kritických prvků, u dvojkolí řádně sledovat platnost lhůt defektoskopie – viz např. kap. 2 přílohy 9 KVs5-B-2010.

Z výše uvedeného vyplývá, že ačkoliv ve Smlouvě byla stanovena povinnost „dodat spolu se Zbožím (pozn. DI vozy) veškeré doklady, listiny a dokumenty, jichž je třeba k nakládání se Zbožím a k jeho řádnému užívání“, ve skutečnosti SD-KD převzala pouze některé dokumenty, nikoliv veškeré potřebné doklady. Zásadní je v souvislosti s touto MU především nepřevzetí dokladů o provedené defektoskopii náprav, kdy neznalost data provedení poslední defektoskopické kontroly by mohla způsobit, že by nový (přebírající) ECM (SD-KD) nestanovil odpovídající mezní termín pro provedení následující defektoskopické kontroly a tuto neprovedl (viz bod 4.2.5 této ZZ).

Text Smlouvy v tomto případě nebyl konkrétní, respektive explicitně nestanovil výčet dokumentů, které by měly být předány, přesto nelze konstatovat, že by povinnost předání záznamů o defektoskopii neobsahoval, neboť tyto záznamy rozhodně spadají mezi „veškeré doklady, listiny a dokumenty, jichž je třeba k nakládání se Zbožím a k jeho řádnému užívání“. Je tedy nedostatkem obou smluvních stran, že tyto dokumenty nebyly Prodávajícím předány a Kupujícím do doby vzniku MU požadovány. **Prodávající tím nedodržel ustanovení Smlouvy, Kupující se v důsledku toho vystavil riziku nedodržení své povinnosti ohledně lhůt provedení následné defektoskopické kontroly (viz bod 4.2.5 této ZZ).**

Zdroj textu: Drážní inspekce

Událost	Provedení údržbového stupně
Technická kontrola vozu	D0
Revizní oprava vozu	D0
Dosažení lhůty 8 (+ 0,5) let od poslední DEU, nebyla-li již provedena DZD v období po 71 měsících od DEU	D0
Dosažení lhůty 12 (+ 0,5) let od poslední DEU	D0
Zprovoznění vozu (uvedení do běžného provozu) po odstavení delším než 2 roky	D0
Zjištění závady na dvojkolích (uvedené v KVs5-B-2010) při neplánované opravě vozu	D0
Zjištění informace o poškození dvojkolích z provozu	D0
Vyhodnocení vysokého rizika závady automatickým systémem	D0
Ujetí 50 000 km od předchozí D0 / D01 (jen u vozů s použitými brzdovými špalíky LL, nebyl-li poslední zásah D2 / D5) *)	D01
Ujetí 100 000 km od předchozí D0 souběžně prováděné s D2 / D5 (jen u vozů s použitými brzdovými špalíky LL) *)	D01

*) Bez provedených prohlídek lze provozovat vozy s konstrukční rychlostí 120 km/h za předpokladu trvalého omezení rychlosti do 100 km/h včetně.
U těchto vozů se údržbový stupeň D01 provádí při výměně opotřebovaných LL špalíků.

POZNÁMKY:

- **D0** - Prohlídka dvojkolí
- **D01** - Plánovaná prohlídka dvojkolí při použití brzdových špalíků LL
- **DEU** - Defektoskopie úplná – NDT dvojkolí dle postupů schválených HDS KV ČD nebo ekvivalentních (u vozů, kde není ECM ČD Cargo)
- **DZD** - Defektoskopická zkouška detailní – NDT nápravy dle postupů schválených HDS KV ČD nebo ekvivalentních (u vozů, kde není ECM ČD Cargo)

2.2.2

K zajištění včasného provedení údržbových stupňů musí mít ECM zaveden systém ke sledování činnosti provedených na dvojkolích a plánování prohlídek uvedených v tabulce I.

U vozů, kde je ECM ČD Cargo, a.s. se ke sledování činnosti a plánování prohlídek využívá IS SAP (PM modul a KNV). Pro zajištění činnosti systému je opravce povinen při údržbových a opravárenských zásazích na konkrétním dvojkolích zaznamenávat do systému provedené činnosti:

■ DEU	■ Montáž ložisek
■ DZD	■ Míry dvojkolí
■ D0 / D01	■ Použité mazivo ložisek
■ Nový profil	■ Použití LL špalíků
■ Výměna monobloků (celistvých kol)	■ Další údaje požadované systémem

POPIS UDÁLOSTI: jízda vlaku Nex 45326 za hlavní (odjezdové) návěstidlo L2 s návěstí „Volno“ dovolující jízdu po vlakové cestě postavené přes kolejový úsek, který byl obsazený posunovým dílem (loko ř. 770).

PŘÍČINA: ztráta šuntu kolejového obvodu 2bK v žst. Děčín-Prostřední Žleb, který byl obsazen posunovým dílem, z důvodu poruchy na pískovacím zařízení HDV, kdy se při pískování sypalo nadměrné množství písku. Kontrolním vážením písku ze všech 4 písečníků lokomotivy pro daný směr jízdy bylo zjištěno, že u 3 ze 4 písečníků byla překročena stanovená limitní hodnota vysypaného písku, tj. 500 g za 30 sekund, přičemž jeden písečník vysypal více než 6 kg za 30 sekund (důvod „zmizení“ vozidla ze zabzař).

ZJIŠTĚNÍ MIMO PŘÍČINNOU SOUVISLOST: na většině hnacích vozidel v ČR není indikována činnost pískovačů, která může snadno nastat i omylem obsluhy (nevědomé sešlápnutí pedálu).

Zdroj foto: Drážní inspekce

POUČENÍ Z MÚ PRO ECM:

- Při opravách vyšších stupňů požadovat povinné provádění kontroly stavu regulačního šroubu a dosedací plochy regulačního šroubu pískovačů, příp. tyto díly cyklicky měnit (doporučení Drážní inspekce).

- Na základě vzniku MU bylo na straně ECM vozidla přijato opatření, že nově jsou v rámci prováděných malých periodických prohlídek (MM, EM, L2), anebo vždy v rámci mimořádných oprav pískovacího zařízení, evidovány hodnoty množství vysypaného písku za 30 sek. u jednotlivých dvojkolí do Zakázkových listů (tyto hodnoty pak jsou porovnávány s hodnotami množství předepsanými vyhláškou č. 173/1995 Sb.).

Stejně či obdobné opatření je vhodné přijmout všemi ECM vozidel s pískovači tohoto typu!

Zdroj foto: IDS Cargo

POPIS UDÁLOSTI: vykolejení vlaku Mn 62066 s vysokou materiálovou škodou – cca 30 mil. Kč.

PŘÍČINA:

- množina závad na železničním svršku dopravní koleje ve spolupůsobení se závadou pravého předního nárazníku vykolejeného vozu Res³²⁰ č. 31 54 3937 473-9, jehož vyšší tuhost vypružení zapříčinila při jízdě oblouky snížení bezpečnosti proti vykolejení.
- V případě uvedeného nárazníku byla zjištěna jeho nevyhovující tuhost i chyby v protokolu – graf závislosti síly (v kN) na stlačení (v mm) neodpovídal naměřeným hodnotám a nebylo z něj zřejmé, zda naměřená síla je v mezích definovaných Přílohou 12 směrnice KVs5-B-2010.
- Ačkoli byla při stlačení nárazníku 25 mm překročena dovolená horní mez síly 130 kN o 146,3 kN, tak předložený dokument obsahoval vyhodnocení zkoušky „VYHOVUJE“.

Zdroj foto: Drážní inspekce

- Po rozebrání nárazníku za účelem jeho dalšího posouzení byla zjištěna nevyhovující výška prstencové pružiny a počet vymežovacích podložek, umístěných na dně koše nárazníku, kdy na dně koše nárazníku byly zjištěny 4 vymežovací podložky s celkovou výškou (tloušťkou) v rozmezí 26 až 30 mm, přičemž dle čl. 2.4.1 přílohy 12 směrnice KVs5-B-2010 smí být použita pouze 1 podložka, a to o největší síle (tloušťce) 10 mm.

ZJIŠTĚNÍ MIMO PŘÍČINNOU SOUVISLOST:

- V dokumentech ECM vozidla i externí opravny, která provedla revizi vozu Res, byly chybně evidovány pozice nárazníků na voze 31 54 3937 473-9 (vzájemně prohozené strany L a P).

POUČENÍ Z MÚ PRO ECM:

- Bezpodmínečně dodržovat technologické postupy při provádění údržby na straně dílny.
- Řádně vést předepsanou evidenci prvků na vozidlech (v tomto případě pozice nárazníků).
- Na straně ECM důsledně kontrolovat dokumentaci obdržanou z dílen, a to včetně měrných listů a zkušebních protokolů (v tomto případě nejednoznačnost grafu závislosti síly na stlačení nárazníku, ze kterého nebylo zřejmé, zda naměřená síla je v předepsaných mezích).

POPIS UDÁLOSTI: vykolejení 23 nákladních vozů při průjezdu vlaku tunelem, značné materiální škody.

PŘÍČINA: prasklina v kole typu BA 390, která vznikla pravděpodobně v důsledku tepelného přetížení, k němuž došlo dlouho před nehodou.

OPATŘENÍ Z MÚ PRO ECM:

- ERA žádá všechny subjekty, aby hlásily nové případy prasklých kol nezávisle na typu kola, a to pomocí šablony dostupné na webu ERA.
- U všech typů kol označených jako srovnatelné s BA 004 (min. typy BA 304, BA 390, Db-004sa, RI 025, R 32) musí všechny zúčastněné subjekty buď plně zavést zdokonalené opatření pro kontrolu rizik JNS (popsané v závěrečné zprávě), nebo zavést jiná opatření odůvodněná posouzením rizik, které zaručí alespoň stejnou úroveň bezpečnosti.
- Členové pracovní skupiny JNS vypracovali konkrétní návrhy pro Všeobecnou smlouvu (GCU). Aktéři, kteří nejsou členy GCU, je promítnou do svých podnikových pravidel.

Zdroj foto: Urs Flüeler Keystone

OPATŘENÍ Z MÚ PRO ECM: Dotčené subjekty by měly provést opatření ke kontrole rizik zaměřená na snížení počtu pevných brzd a následně případů tepelného přetížení, jak je uvedeno v již uzavřeném Normálním postupu JNS „Důsledky neúmyslného použití brzd s LL špalíky“ z března 2024 – viz:

<https://www.era.europa.eu/system/files/2024-03/JNS%20NP%20LL%20brake%20blocks%20Final%20report%20v2.0.pdf>

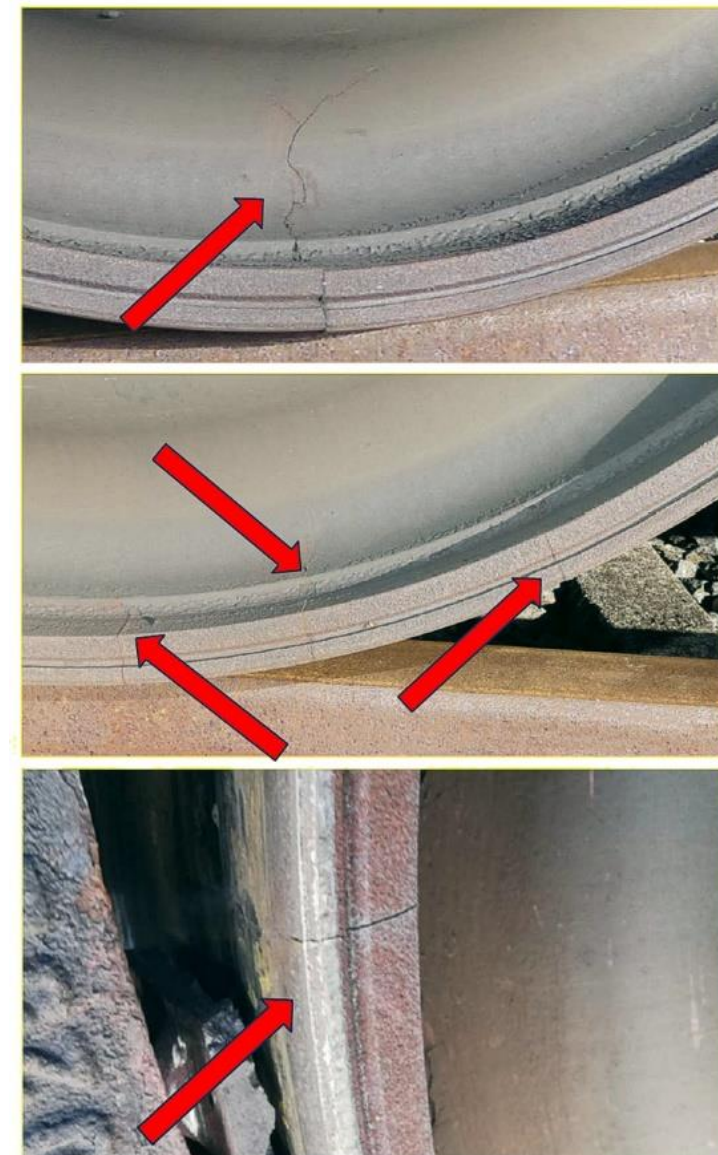
Kritéria a hodnota		Hodnota/hodnocení	výsledek
provedení obrysu pásu kola v přechodovém ráfku - pás jako BA 004	Poloha sítě uprostřed ráfku	ano	příslušné
	Poloměry na přechodu mezi ráfkem a pásnicí	ano	příslušné
	Jmenovitá tloušťka pásnice u okraje = 20 mm	20 mm	příslušné
zbytková tloušťka ráfku podle prEN13979-1: < 0,23 dm ²		0,2025 dm ²	příslušné
Zatížení nápravy ≥ 22,5 t		22,5 t	příslušné

Příklad pro individuální posouzení návrhů kol:

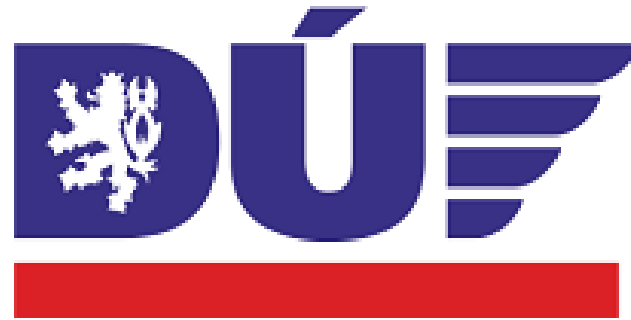
- Pokud jsou všechny výsledky "relevantní", je typ kola srovnatelný s typem BA 004.
- Pokud je jeden výsledek "nerrelevantní", typ kola není srovnatelný s typem BA 004, ale je zařazen do podobné skupiny.

Na základě výsledků srovnání není zavedení opatření JNS pro tyto typy kol nutné.

Zdroj foto: ERA

Děkuji Vám za pozornost

V případě jakýchkoliv dotazů pište/volejte na:

kolmacka@ducr.cz

+420 606 032 559